

Yhdyskuntajätevesidirektiivin kansallinen toimeenpano

Tästä on kyse

Päivitetystä EU:n yhdyskuntajätevesidirektiivissä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat yhdyskuntajätevesien keräämistä, käsittelyä ja vesistöön johtamista. Tarkoituksena on suojella ympäristöä ja ihmisten terveyttä, vähentää asteittain kasvihuonekaasupäästöjä, parantaa yhdyskuntajätevesien keräämisen ja käsittelyn energiatasetta ja edistää siirtymistä kiertotalouteen. Päivitetty direktiivi sisältää vaatimuksia mm. ravinteiden ja mikroepäpuhtauksien poistolle ja energianeutraaliudesta. Merkittävänä uutena vaatimuksena direktiivissä on laajennettu tuottajavastuu, jonka myötä lääketeollisuus sekä kosmetiikkateollisuus veloitetaan maksamaan mikroepäpuhtauksien poistosta aiheutuvat investointi- ja ylläpitokustannukset.

Kemianteollisuuden kanta

Kemianteollisuus tukee direktiivin yleistä tavoitetta suojella ympäristöä ja ihmisterveyttä. Kemianteollisuuden yritykset tekevät pitkäjänteistä työtä sen eteen, että ympäristölle haitalliset päästöt veteen minimoidaan. Kemianteollisuus pitääkin tärkeänä, että innovatiivisia ja kestäviä ratkaisuja sekä tehokkaan tekniikan hyödyntämistä edistetään. Kemianteollisuus näkee hyvänä, että direktiivissä tartutaan ravinteiden poistoon sekä lietteen ja resurssien talteenottoon. Direktiivissä uudelleenkäytön ja kierrätyksen yhdistetty vähimmäistavoite lietteestä ja yhdyskuntajätevedestä peräisin olevalle fosforille on hyvä, joskin täytäntöönpanon määräajat ovat tässä suhteessa jo nykyteknologian tarjoamien mahdollisuuksien puitteissa kovin pitkät.

Päivitetystä direktiivissä säädetään tuottajavastuuelementistä, jossa vastuu jätevesien mikroepäpuhtauksien poistosta asetetaan lääke- ja kosmetiikkateollisuudelle. Kemianteollisuus ei pidä kestäväenä ratkaisuna sitä, että kustannukset asetetaan kahden sektorin maksettavaksi, kun tavoitteena on kehittää yhdyskuntajätevesien käsittelyä kokonaisvaltaisesti. Direktiivin kansallinen toimeenpano on toteutettava mahdollisimman kohtuullisesti ja kustannustehokkaasti turvaten lääkkeiden ja kosmeettisten valmisteiden saatavuus, saavutettavuus sekä kohtuuhintaisuus. Kriittisten valmisteiden, kuten lääkkeiden, kohdalla tulee ottaa huomioon myös kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden toteutuminen.

Kansallisessa toimeenpanossa on keskeistä, ettei direktiiviä toimeenpanna kiirehtien ennen aikaisesti ja että toimeenpanon tueksi laaditaan kokonaisvaltainen kansallinen vaikutustenarvio, joka huomioi myös pitkän aikavälin tuote- ja markkinakehityksen sekä ympäristövaikutukset kokonaisuudessaan. On tärkeää huolehtia tuottajavastuumallien yhdenmukaisuudesta EU-tasolla sisämarkkinoiden toimivuus ja yritysten toimintamahdollisuudet huomioiden. Valtion osallistuminen kustannusten jakamiseen direktiivin sallimalla 20 %:n osuudella auttaisi varmistamaan lääkkeiden ja kosmeettisten valmisteiden saatavuuden Suomen kaltaisella pienellä markkinalla myös jatkossa.

Tilanne ja aikataulu

Uudistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi astui voimaan 1.1.2025. Toimeenpanotyö jatkuu EU-tasolla eri ohjeistusten sekä toimeenpanosäädösten kautta. Kansallisella tasolla toimeenpanotyötä koordinoi Ympäristöministeriö, ja työn on määrä alkaa keväällä 2025. Direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä kesään 2027 mennessä.

Lisätiedot ja materiaalit:

Katarina Dahlman
Asiantuntija, vastuullisuus
0405708595
Kemianteollisuus ry